

OBSAH.

Strana

KNIHA PRVNÍ.

Původ a příbuzenstvo	1— 44
1. Národ a jazyk	3— 7
Čeština a slovenština. Jazyk, mluva, řeč. Změny jazykové, fyziologické a psychologické.	
2. Místo našeho jazyka mezi ostatními	8— 16
Pranárod a prajazyk. Stupně příbuzenství jazyků. Jazyky semitské a indoevropské. Jazyky ugrofinské. Jazykozpyt srovnávací. Historická mluvnice.	
3. Jazyky indoevropské	17— 29
Arijci. Jazyky indské; sanskrť, prákrť. Jazyky iránské. Hettité. Nářečí řecká. Jazyky thrácké, illyrské a italské. Latina a jazyky románské. Jazyky keltské. Nářečí germánská; jazyky německý a anglický. Jazyky baltské.	
4. Jazyky slovanské	30— 40
Nářečí jihoslovanská. Stará slovenština. Bulharština. Srbsko-charvatština. Slovinština. Nářečí ruská. Běloruština, velkoruština, maloruština. Nářečí polabská, kašubština. Nářečí polská. Lužická srbština.	
5. Studium dějin jazykových	41— 44
Tradice jazyková. Linguistická palaeontologie.	

KNIHA DRUHÁ.

Nejstarší čeština	45—120
1. Naše řeč v období prajazykovém	46— 56
Původní soustava hlásek, tvarů a slov. Názvy byostí a věcí. Jména vlastní. Osobní jména indoevropská, germánská a slovanská. Jména kmenů a národů.	
2. Období baltoslovanské	57— 60
Shody nářečí slovanských a litevských v hláskách, tvarech i slovích.	
3. Období praslovanské	61— 67
Slova cizí a zdomácnělá. Změny praslovanské. Slovené a Němci.	

	Strana
4. Vlivy cizí	68— 71
Styky s Řeky, Thraky, Illyry a Iránci. Vlivy germánské a čudské.	
5. Období pračeské	72— 80
Jmena místní, osadní a pomístná. Obyvatelstvo předčeské. Nejstarší názvy keltské a germánské.	
6. Vývoj češtiny pod panstvím cizím	81— 87
Vlivy hunské a avarské. Osvobození kmenů českých. Jmena Čech a Moravy. Nejstarší jmena slovanská a česká.	
7. Kmeny československé	88— 97
Kmeny slovenské, moravské a české. Valaši. Lučané. Pšovnané. Čechové. Charváti. Zličané. Chodové. Hedčané. Srbové. Milčané.	
8. Počátky jednoty národní	98—101
Jednota národní pod vedením slovenským. Veliká Morava. Ztroskotání první jednoty.	
9. První vlivy křesťanství	102—105
Počátky vzdělanosti slovanské. Písmo. Vlivy latinsko-německé. Latinka. Pannonismy.	
10. Vlivy staroslověnské	106—120
Slovanští apoštolé Konstantin a Methodios. Hlaholice. Překlad evangelií. Působení sv. bratří na Moravě. Pokřtění Čechů. Nejstarší texty staroslověnské. Církevní slovanština. Staroslověnská slova v češtině. Vlivy staročeské na staroslověnský překlad. Verš staroslověnský.	

KNIHA TŘETÍ.

Stará čeština	121—214
1. Zápas tří jazyků	123—133
Texty československé. Čechismy zlomků kyjevských a pražských. Nejstarší legendy svatováclavské. Přípisky cyrilské. Glossy svatořežské a vídeňské. Texty latinské. Legenda Kristianova. Nejstarší tradice lidová, nejstarší verš český.	
2. První změny češtiny historické	134—150
Nový přízvuk. Stahování samohlásek. Dloužení a krácení. Zánik jerů. Nové střídnice. Rušení zdvojených souhlásek. Dvojí e v stě. Náhrada ě. Změny tvaroslovné. Změny syntaktické. Jmena životná a neživotná. Změny slovníkové; slova nářeční a cizí. Rozmnožení zásoby slov.	
3. Vláda křesťanství západního	151—162
Zánik staré slovenštiny u nás. Ztráta nosovek. Počátky přehlásky. Změny tvaroslovné. Zánik sklonění souhláskového. Změny syntaktické. Kosmas. Latina.	

4. Kolonisace německá 163—175
Německá města a němčící rytířstvo. Církev XIII. stol. Píseň „Hospodine...“ Osady německé; slova německá v češtině, písemnictví německé v Čechách. Němečtí básníci; Václav II. Cizí formy: rým, slohy; úprava přísloví. České výrazy v němčině. Vzájemný styk českoněmecký.
5. Počátky jazyka spisovného 176—195
Čeština v úřadech. Zlomky českých textů. České přípisky v textech latinských. Píseň „Vítaj, kráľu“ a „Sv. Václave“. Legendy a apokryfy. Alexandreis. Spřežkový pravopis. Duál a aoristy. Negace a vidy slovesné. Sklonění jmenné a složené. Jotace a její klesání. Úpadek syntaxe.
6. Doba Karlova 196—214
Nota od p. Zajicee. Kronika Dalimilova. Kniha Rožmberská. Přehláska u/i. Koncovka —m u sloves. Styky slovanské. Slovníky lat.-české. Spisy Klaretovy. Nářečí česká. Středočeské nářečí stává se spisovným. Spisy Karlovy. Překlad Písma. Spisy Štítného. Řeč a literatura česká v čele slovanských.

KNIHA ČTVRTÁ.

Nová čeština 215—348

1. Doba Husova 217—255
Vlivy maďarské a polské. Husovy snahy o ryzost jazyka; brusičství. Jazykové jeho předpisy. Jeho řeč základem nové češtiny. Jeho pravopis, rozlišovací značky. Abeceda. Jeho listy. Nové změny: ó —uo, ú —au, ý —ej, aj. Úžení é-í. Dvojití r, l. Nové přípony a změny v sklonění. Sklonění jmen místních. Nové změny v časování. Změny syntaktické. Změny v pořádku slov. Nová slova. Básnictví lidové. Píseň vagantské a makaronské. Píseň válečné a kostelní. Sloha trojčlenná. Osobní jména té doby.
2. Humanismus a bratrství 256—266
Úpadek středověké latiny. Šíření humanismu. Počeštění úřadů a církve. Česká díla vědecká. Všehrd. První překlady humanistické. První tisky české a tiskárny.
3. Doba Blahoslavova 267—292
Srovnávací slovník Zikm. Gelenia. Jan Blahoslav. Prosodie časoměrná. Jeho Nový zákon. Bible kralická. Jazyk a pravopis bratrský. Čistota jazyka. Cizí slova a výrazy. Blahoslavova Gramatika. Sbírký přísloví. O nářečích slovanských. Kritika starší literatury. Ponenáhlá germanisace vyšších vrstev. Němčení měst a dvora. Snesení sněmu r. 1615 o jazyce českém. Vlivy italské. Rumuni na Moravě. Mluvnice Nudožerského. Thesaurus Komenského.

4. **D o b a ú p a d k u** 293—303
 Komenský. *Janua linguarum*. České mluvnice Masniciova a Rosova. Rosův *Thesaurus*. Mluvnice Pohlova. *Vulgarismy v jazyce; slovákismy Bajzovy*. *Vlivy francouzské*. *Ponenáhlý úpadek češtiny ve veřejném životě*. *Zněmčení škol*.
5. **V z k ř í š e n í n á r o d a i p í s e m n i c t v í** 304—337
 Zjednodušení tvarové v nových nářečích. — Oddělení slovenštiny. Ant. Bernolák. — Štúr a jeho družina. — Slovenština dnešní. — Úsilí o správný jazyk. Práce Jos. Dobrovského. — Nové básnictví. Prosodie přízvučná. První básníci. — Kollár, Čelakovský. *Vítězství přízvuku*. Mácha. — Poslední boje časomíry s přízvukem. Mluvnice Dobrovského. — Boj antikvy s frakturou. Snahy zavésti cyrilici. — Pravopis fonetický, etymologický a historický. — Myšlenka vzkřísiti národ a jazyk. První vlastenci. — Prameny nového jazyka. Slova Jungmannova. — Slovník Jungmannův. Jeho pokračovatelé. — Padělané rukopisy. Staročeská mluvnice. — Chybné novotaření v jazyce. M. Hattala. — Skladba Zikmundova. Šetření češtiny. — Palackého *Dějiny*. Nové hymny národní. Havlíček. — Němcové Babička. České osady v Americe, ve Vídni a v Rusku.
6. **N a š e ř e č** 337—355
 Práce Miklosichovy. — Srovnávací mluvnice. Vlastní jména. — Slovník etymologický. Jan Gebauer. — Nálezy A. Paterovy. *Historická mluvnice česká*. — F. Bartoš. — Lidová tradice a nářečí. Erben. Šembera. — K. Brugmann. J. Zubatý. *Slovník jazyka českého*. — Hviezdoslav. Kukučín. *Slovník slovenský*. Rieger. Masaryk. — Neruda. Zeyer. Vrchlický. Sv. Čech. Machar. — Bezruč. Březina. Jirásek. *Universita*. *Akademie*. — Slováci. *Naše řeč*. *Závěrek*.
-